

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Podnikový majetek a investiční činnost podniku

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Václav Krutina, CSc.

Autor práce:

Simona Dočekalová

2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Podnikový majetek a investiční činnost podniku“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Třebíči, 29. 4. 2011

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Václavu Krutinovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a pomoc při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat vybrané společnosti za poskytnuté podkladové materiály a potřebné informace a za pomoc při jejich vyhodnocování.

OBSAH

1	ÚVOD.....	3
2	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	4
2.1	MAJETKOVÁ STRUKTURA PODNIKU	4
2.1.1	DLOUHODOBÝ MAJETEK.....	5
2.1.2	OBĚŽNÝ MAJETEK.....	6
2.1.3	TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU	8
2.1.4	ODPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU	8
2.1.5	OCEŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU	9
2.1.6	POŘIZOVÁNÍ A VYŘAZENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU	10
2.1.7	STRUKTURA, VYBAVENOST A ÚROVEŇ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU.....	11
2.2	INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU.....	12
3	METODIKA.....	20
4	CHARAKTERISTIKA PODNIKU.....	23
5	ANALÝZA DLOUHODOBÉHO MAJETKU.....	24
6	INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU	39
7	VYBRANÁ INVESTIČNÍ AKCE	41
8	CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PODNIKOVÉHO MAJETKU A INVESTIČNÍ ČINNOSTI PODNIKU	43
9	ZÁVĚR.....	46
10	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	48

1 ÚVOD

Každý podnik, který chce vyrábět výrobky nebo poskytovat služby musí mít ke své činnosti potřebné výrobní zdroje (stroje, budovy, dopravní prostředky, materiál apod.). Určité složení výrobních zdrojů označujeme majetkem podniku. Zdroj, z něhož se majetek pořídil, označuje jako kapitál. Písemný výkaz o majetku a kapitálu podniku se nazývá rozvaha podniku.

Významnou roli hraje v podniku v souvislosti s jeho rozvojem dlouhodobý majetek. Ten by měl být neustále obměňován a nahrazován dokonalejším majetkem. Hlavní aktivitou podniku nezbytnou pro jeho budoucí rozvoj a prosperitu je investiční činnost. Podnik se touto aktivitou vzdává současné spotřeby s cílem získat větší užitek v budoucnosti.

Rozhodování o investicích patří k nejdůležitějším manažerským rozhodnutím o budoucím vývoji podniku a jeho efektivnosti. Investice slouží řadu let, a proto jsou řadu let zdrojem přírůstků zisku podniku. Podnikové pojetí investic v zásadě vychází z pohledu makroekonomického, kdy zjednodušeně se investicí rozumí odložení současné spotřeby, která v budoucnu bude představovat vyšší přínosy. Podnik musí být schopen efektivně investičně plánovat, musí umět investiční činnost zabezpečit odpovídajícími zdroji, stejně tak i hodnotit efektivnost takovýchto činností a porovnávat jednotlivé investiční varianty. Špatné investiční rozhodnutí může vést až k úpadku podniku. Proto je nezbytné provést před realizací investice její důkladné zhodnocení.

Cílem této práce je zhodnotit investiční činnost v sledovaném období a určit tak jejich dopad na efektivnost hospodaření. Podkladem pro tyto rozborů je analýza podnikového majetku zaměřená na dlouhodobý majetek. Majetek se musí posoudit z hlediska jeho struktury, vybavenosti a využití v daném podniku.

Hlavním zaměřením v teoretické části bude analýza celkového podnikového majetku, která poskytuje ucelený přehled na vývoj majetku společnosti a jeho strukturu v hodnoceném období. Následující rozbor v praktické části se orientuje na dlouhodobý majetek. Hlavní zaměření bude na dlouhodobý hmotný majetek, který je hodnocen jak z hlediska vybavenosti, tak z hlediska jeho využití. Současně s tím byla posouzena investiční činnost v daném podniku. Hodnocení majetkové struktury, využití dlouhodobého majetku, ekonomické situace podniku a investiční činnosti bylo provedeno v časovém období pěti let, tj. let 2005 až 2009. Údaje uvedené v práci byly převzaty z evidence konkrétního podniku.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Co se rozumí pod pojmem majetková struktura podniku? Majetkem podniku se rozumí souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání. Tvoří jej dvě základní skupiny prostředků, které se liší dobou, po kterou slouží v provozu podniku, než se vrátí do peněžní formy. První skupinou je dlouhodobý majetek, v rozvaze označen jako stálá aktiva. Druhou skupinou je oběžný majetek, v rozvaze označen jako oběžná aktiva. Další skupinou aktiv jsou přechodná aktiva, což jsou položky přechodného charakteru mezi majetkem a náklady nebo výnosy. Jsou předmětem zájmu účetnictví. Majetkovou strukturu podniku zachycuje levá strana rozvahy a je označována jako aktiva (SYNEK, 2003).

2.1 MAJETKOVÁ STRUKTURA PODNIKU

Základem každého podniku je potřeba hmotných i jiných hospodářských prostředků. To znamená, že výroba v podniku vyžaduje budovy, stroje, suroviny a doprava zase dopravní prostředky, pohonné hmoty, dopravní cesty atd. Soubor konkrétních prostředků se označuje jako majetek a jeho jednotlivými položkami jsou aktiva. Majetek tedy vyjadřuje, co podniku patří (SYNEK, 2003).

Právní vymezení majetku vyplývá z §6 obchodního zákoníku: obchodním majetkem podnikatele, který je fyzickou osobou, se pro účely tohoto zákona rozumí majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání. Obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, se rozumí veškerý jeho majetek. Z ekonomického hlediska se majetkem podniku rozumí souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání.¹

Z výše uvedených pojmů vyplývá, že obchodní zákoník používá výraz obchodní majetek, kdežto podle ekonomického hlediska je definován pouze jako majetek.

¹ Business center. *Obchodní zákoník* [online], 2011. [cit. 13. 01. 2011].
Dostupný z WWW: < <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx> >

2.1.1 DLOUHODOBÝ MAJETEK

Dlouhodobý majetek slouží podniku déle než jeden rok a tvoří podstatu jeho majetkové struktury. Tento majetek se nezískává za účelem dalšího prodeje. Jinak také zvaný jako fixní, stálý, neoběžný a v rozvaze označen jako stálá aktiva (SYNEK, 2003). Během užívání neztrácí svou původní podobu, ale postupně se opotřebovává. Dlouhodobý majetek se dále dělí na dlouhodobý hmotný (hmotná aktiva), nehmotný (nehmotná aktiva) a finanční majetek (finanční aktiva).

Dlouhodobý hmotný majetek je takový majetek, který v podniku slouží dlouhou dobu, tzn. delší než jeden rok. Během používání neztrácí svojí původní podobu a postupně se opotřebovává a znehodnocuje. Tímto postupným opotřebováváním přenáší svou hodnotu ve formě odpisů do nákladů podniku (SYNEK, 2003).

Dlouhodobým hmotným majetkem se rozumí:

1. pozemky bez ohledu na výši ocenění (pokud nejsou zbožím);
2. stavby (stavby včetně budov, otvírky lomů, pískoven a hlinišť, technické rekultivace, byty a nebytové prostory) bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti;
3. samostatné movité věci (např. stroje a zařízení, dopravní prostředky apod.) a soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž doba použitelnosti je delší než 1 rok a ocenění je vyšší než cena stanovená podnikem ve vnitropodnikové směrnici (zákon o daních z příjmů považuje za tuto hranici 40 000 Kč);
4. pěstitelské celky trvalých porostů, jimiž jsou ovocné stromy nebo ovocné keře na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha a v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1 000 keřů na 1 ha a dále vinice a chmelnice (bez nosných konstrukcí);
5. dospělá zvířata a jejich skupiny (stáda, hejna), jejichž doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění je vyšší než cena stanovená podnikem ve vnitropodnikové směrnici (zákon o daních z příjmů považuje za tuto hranici 40 000 Kč);
6. jiný dlouhodobý hmotný majetek (např. umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky apod.), bez ohledu na výši ocenění.

Základní charakteristikou dlouhodobého nehmotného majetku je jeho nemateriální povaha. Jedná se tedy o majetek, který nelze uchopit (ŠTOHL, 2006). Zahrnují se sem předměty z práv průmyslového vlastnictví, projekty a programové vybavení a jiné poskytované technické nebo hospodářsky využitelné znalosti. Doba použitelnosti je delší než jeden rok (KOVANICOVÁ, 2000).

Mezi dlouhodobý nehmotný majetek patří:

1. zřizovací výdaje jsou výdaje spojené se založením nového podniku. např. soudní a notářské poplatky, odměny za zprostředkování, dále jsou to výdaje, které založený podnik poté uhradí jiným osobám a které souvisejí s jeho zřízením, za zřizovací výdaje nelze považovat výdaje spojené s pořízením dlouhodobého majetku, zásob a ani výdaje na reprezentaci;
2. nehmotné výsledky výzkumné a obdobné činnosti, jimiž jsou výsledky úspěšně konaných prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv, mohou být buď nabyty samostatně, nebo vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi;
3. software nehledě na to, že je či není předmětem autorských práv, a to v případě, že je koupen samostatně nebo je vytvořen vlastní činností za účelem obchodování s ním;
4. ocenitelná práva jsou např. patenty, licence, předměty průmyslových práv atd. (KOVANICOVÁ, 2000);
5. goodwill je kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním podniku (ve smyslu obchodního zákoníku), nabytého zejména koupí nebo vkladem, a souhrnem jeho individuálně oceněným složek majetku sníženým o převzaté závazky;
6. jiný dlouhodobý nehmotný majetek jsou zejména povolenky na emise a preferenční limity bez ohledu na výši ocenění.

Dlouhodobým finančním majetkem jsou cenné papíry a podíly neboli majtkové účasti, které podnik nakupuje jako dlouhodobou investici. Předpokládaná doba držení cenných papírů je delší než jeden rok (ŠTOHL, 2005).

Dlouhodobý finanční majetek je tvořen z cenných papírů a podílů, ty mají rozhodující vliv na účasti v podniku. Dále jsou to dlouhodobé poskytnuté půjčky, např. vklad tichého společníka. Poslední složkou je ostatní dlouhodobý finanční majetek. Jedná se např. o termínované vklady s výpovědní lhůtou nad jeden rok (ŠTOHL, 2006).

2.1.2 OBĚŽNÝ MAJETEK

Co je to oběžný majetek? Oběžný majetek (krátkodobý, provozovací, provozní, v rozvaze označený jako oběžná aktiva, dříve oběžné prostředky) je v podniku přítomen v různých formách. Ve věcné podobě je jako zásoby materiálu, rozpracované výroby a hotové výrobky, v peněžní podobě je jako peníze v pokladně a na účtech v bance, pohledávky (především z obchodního styku, tj. dosud neuhrazené faktury, které podnik vystavil svým odběratelům, a ostatní pohledávky, např. vůči svým zaměstnancům nebo jiným osobám), krátko-

dobý finanční majetek (krátkodobé cenné papíry) aj. Jedna forma oběžného majetku přechází v jinou (za peníze jsou nakoupeny suroviny, ty se změní v nedokončené výrobky, ty v hotové výrobky, hotové výrobky v pohledávky, pohledávky v peníze na účtech nebo v hotové peníze). Oběžný majetek je tedy neustále v pohybu. Na rozdíl od dlouhodobého (stálého) majetku, jehož obrát je velmi pomalý (např. stroje se obrátí jednou za pět, deset a více let, budovy za dvacet, padesát a více let), oběžný majetek se obrací velmi rychle (v obchodě např. za několik dní, ve výrobě za několik dní až týdnů). Čím rychleji se obrací, tím za stejných podmínek přinese větší zisk. Důležitými ukazateli využití oběžného majetku jsou ukazatele rychlosti jeho obrátu. Oběžný majetek však slouží i k úhradě závazků podniku. Jsou to především peníze, kterými podnik vyrovnává své závazky (SYNEK, 2007).

Oběžný majetek se člení na:

1. zásoby;
2. krátkodobý finanční majetek, tam patří peněžní prostředky (v hotovosti, na bankovních účtech), cenné papíry a vklady (krátkodobé tj. v držení nebo se splatností do 1 roku);
3. pohledávky.

Zásoby se dále člení na:

- materiál, což je ta část zásob, která je připravena k výrobnímu použití; patří sem suroviny (základní materiál), pomocné a provozovací látky, náhradní díly, obaly, a to včetně drobného hmotného majetku, o kterém podnikatel rozhodl, že není dlouhodobým majetkem;
- zásoby vlastní výroby – do této skupiny se řadí nedokončená výroba (ta část zásob, které již vstoupily do výrobního procesu, a protože tento proces ještě neskončil, dosud se v něm nacházejí), polotovary vlastní výroby (jsou odděleně evidované produkty, které ještě neprošly všechny výrobní stupně a musí být proto dokončeny nebo zkompletovány do finálních výrobků v dalším výrobním procesu podniku), výrobky (jsou produkty vlastní výroby určené k realizaci mimo podnik, popř. ke spotřebě uvnitř podniku) a mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny (jsou to zvířata a jejich skupiny, která nejsou vykazována v dlouhodobém hmotném majetku jako dospělá zvířata a jejich skupiny);
- zboží je všechno (movité věci), co podnik nakupuje za účelem prodeje, pokud podnik s těmito věcmi obchoduje; zbožím jsou i výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen.

2.1.3 TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Mezi technické zhodnocení patří výdaje na nástavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud jejich cena převýšila ve zdaňovacím období částku 40000 Kč u jednotlivého majetku.

Technické zhodnocení nelze jednorázově zahrnout do nákladů, ale je nutné zvýšit pořizovací cenu příslušného majetku o jeho hodnotu, a to v tom zdaňovacím období, kdy je technické zhodnocení uvedeno do užívání.

Pro správné rozlišení není rozhodující cena, ale podstata změn. Opravami se odstraňuje částečně fyzické opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Udržováním se zpomaluje fyzické opotřebení, předchází se jeho následkům a odstraňují se drobnější závady. Modernizace je naopak rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku. Rekonstrukcí se rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo jeho technických parametrů (ŠTOHL, 2006).

2.1.4 ODPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Dlouhodobý majetek slouží podniku delší dobu, a proto náklady na jeho pořízení nelze zahrnout do nákladů toho období, ve kterém vznikly (KRUTINA, 2009).

Opotřebení dlouhodobého majetku je fyzické, které vzniká v důsledku užívání. Dalším opotřebením je morální a to vzniká v důsledku zaostávání po technické stránce (ŠTOHL, 2005).

Odpisováním dlouhodobého majetku se přenáší jeho počáteční cena postupně do nákladů na činnost. Odpis je ta část počáteční ceny dlouhodobého majetku, která se z něj v určitém období přenesla do nákladů na činnost (KRUTINA, 2009).

Rozdělujeme dva druhy odpisů – účetní a daňové. Účetní odpisování hmotného a nehmotného majetku se řídí účetními předpisy, které se přímo vztahují na účetní jednotky definované v § 1 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Povinnost účetních jednotek odpisovat dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek vyplývá ze zákona o účetnictví, podle něhož je nutno, aby účetní jednotka ke konci rozvahového dne brala mj. v úvahu všechna snížení hodnoty majetku, a to bez ohledu na skutečnost, zda výsledkem hospodaření účetního období bude zisk nebo ztráta. Podle zákona o účetnictví vyjadřují snížení hodnoty majetku mj. také odpisy majetku, které vyjadřují trvalé snížení hodnoty majetku. Povinnost účetně odpisovat majetek mají účetní jednotky vedoucí účetnictví v plném rozsahu, tak i účetní jed-

notky vedoucí účetnictví v zjednodušeném rozsahu. Účelem účetních odpisů je vyjádření trvalého snížení hodnoty (dlouhodobého) majetku. Toto vyjádření musí odpovídat skutečné míře opotřebovanosti majetku. Účetní jednotky mají obecně povinnost sestavovat odpisový plán, na jehož podkladě provádějí účetní odpisování majetku v průběhu jeho používání. Dlouhodobý majetek lze odepisovat jen do výše jeho ocenění v účetnictví (nikdy ne více). Z hlediska postupu účetního odpisování je stěžejní vytvoření odpisového plánu. V odpisovém plánu by měla být stanovena především metoda odpisování (resp. postup, jakým bude daný majetek odpisován) a podle zvolené metody odpisování případně také doba odpisování. Stěžejní skutečností je, že zvolená doba odpisování by měla co nejvěrněji odpovídat skutečné době, po kterou je uvedený majetek používán, a tudíž také postupně opotřebováván.

Z hlediska daňových odpisů se postupuje podle zákona o daních z příjmů. Zatímco účetní odpisy musí vést účetní jednotky povinně podle účetních předpisů, uplatnění daňových odpisů není povinností. Odpisováním se pro účely zákona o daních z příjmů rozumí zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, který se vztahuje k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů k zajištění tohoto příjmu. Odpisování lze zahájit po uvedení pořizované věci do stavu způsobilého obvyklému užívání, kterým se rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání. Při odpisování hmotného majetku platí postup vymezený v zákoně o daních z příjmů. Poplatník zařadí hmotný majetek v prvním roce odpisování do příslušné odpisové skupiny. Pro hmotný majetek vymezuje zákon o daních z příjmů 6 odpisových skupin. V zásadě platí, že v odpisových skupinách 1-3 je zařazen hmotný movitý majetek a v odpisových skupinách 4-6 hmotný nemovitý majetek. Pro vlastní výpočet daňových odpisů hmotného majetku lze využít dvě základní metody a to rovnoměrné daňové odpisy a zrychlené daňové odpisy. Stejně jako v případě účetních odpisů, tak i v případě daňových odpisů platí, že majetek lze odepsat nejvýše do výše vstupní ceny (VALOUCH, 2010).

2.1.5 OCEŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

Dlouhodobý majetek se oceňuje pořizovací cenou, vlastními náklady nebo reprodukční pořizovací cenou.

Pořizovací cena (PC) se používá při úplatném pořízení, kde se pořizovací cena skládá z ceny pořízení a z vedlejších pořizovacích nákladů (např. doprava, montáž, clo apod.) až do doby uvedení do užívání. Pořizovací cenou se oceňuje dlouhodobý majetek pořizovaný náku-

pem. Je podstatné, že výdaje zvyšující pořizovací cenu dlouhodobého majetku nelze jednorázově uplatnit do nákladů, mohou být uplatněny jen ve formě odpisů. Proto je důležité stanovit, zda účtovaná částka je součástí pořizovací ceny či nikoliv.

Vlastními náklady (VN) se oceňuje dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek pořízen vlastní činností. Vlastní náklady jsou veškeré přímé náklady a nepřímé náklady, které bezprostředně souvisejí s vytvořením majetku vlastní činností (tzv. i výrobní režie), nebo i nepřímé náklady správního charakteru.

Reprodukční pořizovací cenou (RPC) se většinou oceňuje dlouhodobý majetek nabytý darováním, nově zjištěný a v účetnictví nezachycený (např. inventarizačního přebytku) a majetek vložený do obchodní společnosti nebo družstva (s výjimkou, kdy je vklad oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny). Reprodukční pořizovací cena je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Z hlediska účetnictví stačí pro stanovení pouze odborný odhad (ŠTOHL, 2006).

2.1.6 POŘIZOVÁNÍ A VYŘAZENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Mezi způsoby pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku patří: koupě (dodavatelský způsob), vytvoření vlastní činnosti, bezúplatné nabytí (darování nebo bezúplatné převzetí po skončení leasingu), vklad od jiné osoby (nepeněžitě vklady do obchodních společností) a přearování z osobního užívání do podnikání.

Vyřazení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku jde realizovat těmito způsoby, likvidací, a to v důsledku opotřebení, prodejem, darováním, v důsledku škod, v důsledku manka, převodem z podnikání do osobního užívání u individuálního podnikatele a vkladem do základního kapitálu třetí osoby.

Vyřazení dlouhodobého majetku, který se odepisuje, lze rozdělit do dvou skupin. První skupinou je zcela odepsaný dlouhodobý majetek, kdy se pořizovací cena rovná oprávkám. V takovém případě se bude účtovat jen úbytek z majetkového účtu (převedením PC dlouhodobého majetku na příslušný účet opravek). Druhou skupinou je dlouhodobý majetek, který je odepsaný pouze částečně, tzn., že oprávky jsou nižší než pořizovací cena (ŠTOHL, 2006).

2.1.7 STRUKTURA, VYBAVENOST A ÚROVEŇ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

Dlouhodobý hmotný majetek je velice rozmanitý, má různou hmotnou podobu, technologické funkce, dobu upotřebitelnosti a účastní se různým způsobem výrobního procesu. Strukturou dlouhodobého hmotného majetku se rozumí podíl jednotlivých skupin prostředků z celkového objemu majetku, zpravidla vyjádřený v procentech. Rozbor struktury podává informace pro řízení reprodukčních vztahů, pro stanovení objemu oprav, objemu a zaměření investic, pro plánování základních směrů nové techniky, pro plánování využití výrobních kapacit aj. Velký význam má vhodné třídění pro vyjádření struktury majetku. Potřebám plánování a rozboru slouží v praxi celá řada hledisek, jejichž váha je různá podle toho o jaký stupeň řízení jde. K nejdůležitějším způsobům patří třídění podle charakteru použití dlouhodobého majetku, podle charakteru jejich účasti ve výrobních procesech, podle technologické funkce ve výrobním procesu, z hlediska technické úrovně, podle stáří a ekonomické životnosti, z odvětvového, oborového, územního hlediska aj.

Dlouhodobý hmotný majetek se podle charakteru využití a zapojení do výrobního procesu dělí na používaný majetek v provozu, kde se bezprostředně účastní výrobního procesu a v opravě, dočasně vyřazený z činnosti za účelem plánovaných i neplánovaných oprav. Majetek v rezervě je vyčleněný z přímé účasti ve výrobním procesu, ale připravený kdykoliv nahradit opotřebovaný nebo poškozený dlouhodobý majetek. Majetek přebytečný je majetek, který podnik nepotřebuje k plnění úkolů, nebo který přesahuje rozsah přiměřený úkolům a potřebám. Neupotřebitelný majetek je majetek, který pro své úplné opotřebení nebo poškození, zřejmou zastaralost nebo nehospodárnost v provozu nebo z jiných vážných důvodů nemůže již sloužit svému původnímu účelu nebo určení. Jsou to budovy a stavby, které nelze přemístit a které je třeba zbourat nebo zrušit kvůli plánované výstavbě, přestavbě nebo rozšíření objektu. Poslední skupinou je dočasně nepotřebný majetek, který podnik sám dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů.

Dlouhodobý hmotný majetek podle charakteru jeho účasti ve výrobním procesu se člení na výrobní, to je ta část majetku, která se přímo účastní výrobního procesu nebo tvoří nutnou rezervu pro zabezpečení nepřetržitosti práce podniků a nevýrobní, to je ta část majetku, využívána ve sféře oběhu, služeb a spotřeby.

Dlouhodobý hmotný majetek lze třídit podle stáří i ekonomické životnosti, což je důležité pro plánování reprodukce. Dělí se podle dohodnutých kritérií do věkových skupin volených tak, aby práce s ním byla přehledná a operativní. Delší interval se volí u budov a staveb,

kratší u strojů a zařízení. Věková struktura do určité míry charakterizuje stupeň opotřebení majetku a nepřímo technickou úroveň. Zkracování či prodlužování průměrné životnosti má vztah k náročnosti na investice, na objemy likvidovaných prostředků a i na rozsah údržby majetku. Výrobní podniky jsou nuceny v rámci realizace svých hospodářských úkolů neustále obnovovat výrobní základnu, to znamená nahrazovat majetek, který pro své fyzické nebo morální opotřebení nemůže dále sloužit původnímu účelu a určení, novým majetkem. Nový majetek potřebují podniky i k rozšíření své hospodářské činnosti a ke zvyšování technické úrovně výrobních procesů. Pro zpracování investičního výhledu a jeho vztahu k plánu výroby je důležitá bilance kapacit podniku. Vychází se přitom z cílů budoucího vývoje, bilancí existujících kapacit, využitelných kapacitních a jiných rezerv, rozestavěného majetku, jeho kapacit a termínů uvedení do provozu a očekávaného vyřazování majetku. Na tomto základě se stanovuje potřeba nových kapacit a možnost jejich zabezpečení rekonstrukcí, modernizací nebo investiční výstavbou. Je také nutné věnovat pozornost analýze technologického procesu výroby, otázkám organizace práce aj. Vazba mezi zvolenou kapacitou a organizací práce vytváří pozitivní podmínky pro účinné působení moderní techniky a technologie. Vlastní proces obnovy výrobní základny může probíhat několika způsoby. V rámci realizace investiční výstavby, v rámci technického rozvoje, dodávkou výrobku, vlastní výrobou a mimo obvyklé hospodaření (MAKOVEC, POLÍVKA, 1987).

2.2 INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU

Investice bývá někdy popisována jako odložená spotřeba. Tak proč lidé investují a odkládají svoji potřebu do budoucna? Co ovlivňuje jejich investiční rozhodování?

V našem národním hospodářství vykonávají velkou část investic jednotlivci, domácnosti, různé firmy, ale my se zaměříme na podniky, i když všechny postupy a principy platí pro jednotlivce i domácnosti. V této kapitole bude hlavním zaměřením rozhodování o investicích v podniku, protože jen podnik rozhoduje, zda určitou investici bude realizovat či nikoliv. Pokud se zmýlí, ponese důsledky chybného rozhodnutí sám. Na rozdíl od běžných provozních rozhodování, kde spáchané chyby lze obvykle napravit, investiční rozhodování má dlouhodobé účinky. Neefektivní a špatně zaměřená investice by mohla podnik přivést do finanční tísně i k úpadku. Investiční rozhodnutí dlouhodobého charakteru přináší dva problémy: prvním problémem je, že musíme brát v úvahu faktor času a druhým problémem, že je nutné se vyrovnat s nejistotou a rizikem (SYNEK, 2007).

Investiční rozhodnutí se týká věcné náplně podnikatelského projektu. Je charakterizováno výrobním programem, velikostí výrobní jednotky, technologickým procesem. Je to tedy rozhodnutí, do jakých konkrétních aktiv bude firma investovat (FOTR, 1995).

Investiční rozhodování, hlavně tedy rozhodování strategického charakteru, má vycházet z podnikové strategie a přispívat k její realizaci. Podniková strategie určuje základní cíle podniku a způsoby jejich dosažení. Mezi těmito cíli mají důležitou roli finanční cíle, definované jako dosažení určité míry zisku, resp. jeho maximalizaci, dosažení určité rentability vynaloženého kapitálu. Když se na to podíváme z tohoto pohledu, investiční rozhodování představuje významný nástroj a prostředek, který může k většímu či menšímu růstu hodnoty podniku přispět. Potom z toho vyplývá i zásadní význam těch kritérií hodnocení a výběru investičních projektů, jako jsou čistá současná hodnota (index rentability), které jsou v úzkém vztahu s hodnotou firmy. Z cílů firemní strategie bychom měli respektovat její určité složky, které tvoří především strategie výrobní (jaké výrobky a služby chce podnik rozvíjet, resp. utlumovat), marketingová (na jaké trhy se chce podnik orientovat), inovační (na jaké technologie, procesy a produkty se zaměří inovační úsilí), finanční (k jaké struktuře zdrojů financování chce podnik dospět), personální (o jaké druhy pracovníků se chce podnik opírat) a zásobovací (základní typy vstupů a způsoby jejich zabezpečení). Kromě interních faktorů musí investiční rozhodování respektovat i externí faktory spojené s podnikatelským okolím. Většina těchto faktorů jako je chování konkurence, tržní situace, ceny základních surovin a energií má charakter faktorů rizika a nejistoty (jejich vývoj lze jen obtížně předvídat). Podnikatelské okolí nepřináší pouze rizika, ale je také zdrojem příležitostí (FOTR a SOUČEK, 2005).

Investiční činnost a její financování podnikem je charakterizována několika významnými specifiky. Rozhoduje se v dlouhodobém časovém horizontu, který s sebou nese větší možnost rizika, jde často o kapitálově náročné operace, které vyžadují velké jednorázové vklady, investiční činnost je náročná na časovou a věcnou koordinaci různých účastníků investičního procesu, investování těsně souvisí s aplikací nových technologií a nových výrobků a posledním specifickým je, že některé investice mají závažné důsledky na infrastrukturu a ekologii (VALACH, 2006).

2.2.1 INVESTICE

Investice jsou statky, které nejsou určeny k bezprostřední spotřebě, ale k výrobě dalších spotřebních i výrobních statků v budoucnu. Z hlediska finančního můžeme charakterizovat podnikové investice jako jednorázově vynaložené zdroje, které budou přinášet peněžní příjmy během delšího budoucího časového úseku (SYNEK, 2007).

Investice je termín, který je spojován s použitím finančních prostředků k obstarávání hmotného majetku, nehmotných aktiv nebo finančního majetku (stroje, zásoby, patenty, licence, cenné papíry a účasti). Investice jsou financovány, tzn. že je kapitál použit k obstarávání majetkových hodnot. V důsledku toho se financováním rozumí opatření finančních prostředků, investicemi pak použití těchto prostředků (WÖHE, 1995).

Mezi nejdůležitější manažerské rozhodnutí o budoucím vývoji podniku a jeho efektivnosti patří rozhodování o investicích, tj. kolik, do čeho, kde, kdy a jak investovat kapitál. Investice slouží řadu let, a proto jsou nejen zdrojem přírůstků zisku, ale i břemenem, které ekonomiku podniku zatěžuje především fixními náklady. Tyto náklady můžeme charakterizovat jako takové, které jsou v rámci vybudované výrobní kapacity neměnné, i když se mění využívání výrobní kapacity. Z hlediska investic jsou fixními náklady především odpisy. Nízkým využitím výrobní kapacity a fixních nákladů dochází ke zvyšování nákladů průměrných na jednotlivé výrobky a k poklesu rentability výroby. Investice v době svého pořízení představuje peněžní výdaje a do nákladů podniku vchází formou odpisů až při svém využívání. V této době by měla přinášet výnosy, které by ji za období jejího využívání nejen plně uhradily, ale přinesly i požadovaný přínos. Neefektivní investice by mohla podniku způsobit vážné finanční problémy a přivést podnik k bankrotu. Žádný podnik se ale bez investic neobejde, zvláště podnik, který se chce rozvíjet a tak obstát v konkurenci (SYNEK, 2007).

Investice by měly být realizovány podle investičního plánu podniku, který vychází z podnikového plánu tak, aby se podílely na plnění cílů podniku. A protože dominantní postavení mezi cíli podniku má maximalizace hodnoty majetku, musí tomuto cíli být podřízena i kritéria výběru nejlepších investičních možností.

Při vyhodnocování bychom měli brát v úvahu následující faktory: výnosnost, čas a riziko. Rozhodnutí pro konečný výsledek rozpočtování je zda investici uskutečnit, kde investici uskutečnit a kterou z investic realizovat.

Z hlediska účetnictví dělíme investice na finanční (např. nákup dlouhodobých cenných papírů, vklady do investičních společností, dlouhodobé půjčky), hmotné (např. výstavba nových budov, pořízení pozemků, výrobních zařízení a strojů), nehmotné (např. nákup know-

how, licencí, softwaru, autorských práv). Podle vztahu k rozvoji podniku dělíme investice na rozvojové, ty zvyšují stávající schopnost podniku prodávat výrobky a obnovovací, které představují náhradu zastaralých zařízení a regulatorní, které neposkytují žádné přímé peněžní toky, ale musí být realizovány, aby podnik mohl dále fungovat (KISLINGEROVÁ, 2004).

Z hlediska rozsahu rozlišujeme investice: čisté (jsou vynaložené na pořízení nového majetku) a hrubé (to jsou čisté investice plus prostředky vynaložené na obnovu stávajícího, opotřebovaného majetku), (NĚMEC, 1998).

2.2.2 PLÁNOVÁNÍ A FINANCOVÁNÍ INVESTIC

Má-li být založen podnik nebo již existující podnik má být zachován obnovou technicky nebo hospodářsky opotřebovaných zařízení, či rozšířen racionalizačními investicemi, musí těmto opatřením předcházet přesné investiční plánování (WÖHE, 1995).

Plánování investic má věcnou a finanční stránku. U věcné stránky jde o rozhodování o technické a výrobní stránce investice (jaké stroje a zařízení mají být obnoveny nebo nově pořízeny, jak mají být výrobní kapacity rozšířeny, kdo zajistí projektovou přípravu a jaký bude časový průběh investice), (SYNEK, 1997).

Jednou z nejsložitějších činností podnikového managementu je právě plánování investic. Vychází z dlouhodobých strategických cílů, hledá varianty a cesty jak tyto cíle splnit, hledá zdroje pro zamýšlené investice, sestavuje kapitálové rozpočty, hledá použití pro volné finanční zdroje, hodnotí efektivnost investičních projektů a vybírá nejefektivnější z nich a hodnotí uskutečněné investiční projekty.

Strategický podnikový plán je složkou vrcholového vedení podniku, hlavně pracovníků marketingu, výroby a financí, jsou v něm stanoveny cíle v oblasti nových výrobků a zdokonalování existujících výrobků, rozšiřování dosavadního trhu a získávání nových trhů, snižování výrobních, odbytových a správních nákladů, hledání nových investičních příležitostí, cíle sociální a cíle v oblasti ekologie. Tyto cíle sice tvoří konkrétní komplex, ale dominantní postavení mezi cíli podniku má maximalizace zisku neboli maximalizace tržní hodnoty firmy (SYNEK, 2007).

Dlouhodobé financování je obvykle v moderní teorii a praxi finančního řízení podniku nazýván kapitálovým plánováním neboli kapitálovým rozpočtnictvím. Tato mnohostranná činnost zahrnuje tyto etapy. Stanovují se dlouhodobé cíle a investiční strategie firmy, vyhledávají se nové, z hlediska očekávané efektivnosti nadějně projekty a jejich předinvestiční pří-

prava, vypracovávají se kapitálové rozpočty a prognózování stávajících i budoucích peněžních toků v souvislosti s projekty, zhodnocuje se účinnost projektů z různých hledisek, zejména pak zhodnocení jejich souhrnné finanční efektivnosti, provádí se výběr optimální varianty financování projektů a kontrola výdajů na projekty a následné zhodnocení realizovaných projektů (VALACH, 2006).

Mezi zdroje financování v podniku patří vklady vlastníků nebo společníků, nerozdělený zisk, odpisy a výnosy z prodeje a likvidace hmotného majetku a zásob. To jsou vlastní zdroje. Kromě vlastních zdrojů většina podniků používá cizí zdroje. Cizími zdroji jsou investiční úvěry, obligace, nepřímo i krátkodobý úvěr, dlouhodobé úvěry, splátkový prodej, leasing, rizikový kapitál a dotace ze státního nebo místního rozpočtu (SYNEK, 2007).

2.2.3 HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

Podstatou hodnocení investic je porovnávání vynaloženého kapitálu s výnosy, které investice přinese. Jde v podstatě o rozpočtování investičních nákladů a ročních výnosů za období životnosti investice. Výnosem z investice je přírůstek čistého zisku a odpisů, které se vrací podniku v ceně prodaných výrobků. Tyto dvě položky nazýváme cash flow z investice. Uvažujeme čistý zisk, je tedy zisk po zdanění. Konečným výsledkem rozpočtování je rozhodnutí, zda investici uskutečnit nebo kterou možnost využít v případě hodnocení více investičních variant. Je však nutné zdůraznit, že cílem hodnocení investic je nejen zhodnotit investiční projekty a vybrat nejlepší z nich, ale že jde především o to, aby nová investice vylepšila konkurenční schopnost podniku. To může být i investice, která vykazuje nižší výnosnost a větší riziko než investice jiná. Obvykle platí, že podnik, který investuje, vytlačí z trhu firmy, které neinvestují (SYNEK, 1997).

Z hlediska finančního při rozhodování o investicích jde o to, z jakých zdrojů bude investice hrazena a jaká bude její efektivnost při použití různých zdrojů. Rozhodujícími kritérii pro posuzování investice je její výnosnost, rizikovost a doba splacení. Efektivní investice je taková, která má vysokou výnosnost, je bez rizika a co nejdříve se zaplatí. Ve skutečnosti je to tak, že investice s vysokou výnosností je obvykle i vysoce riskantní, málo riskantní a vysoce likvidní investice je zase málo výnosná. Proto je podstatou hodnocení investic porovnávání vynaloženého kapitálu s výnosy, které investice přinese. Postup hodnocení efektivnosti investic se dělí na několik kroků: určení kapitálových výdajů na investici, odhadnutí budoucích cash flow, která investice přinese a rizika, se kterým jsou tyto příjmy spojeny, dále pak určení

nákladů na kapitál vlastního podniku a výpočet současné hodnoty očekávaných výnosů a její porovnávání s kapitálovými výdaji na investici. Nejobtížnější jsou z hlediska zjištěných údajů první dva kroky. Na reálnosti odhadu kapitálových výdajů a budoucích peněžních příjmů závisí úspěšnost celého investičního plánování. Určení nákladů na kapitál je složité, především na vlastní kapitál (SYNEK, 2007).

2.2.4 METODY HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

K hodnocení efektivnosti investic můžeme použít několik metod. Některé jsou jednoduché a spočívají ve výpočtu jednoho ukazatele, kde výpočet spočívá v dělení dvou čísel. Jiné jsou složitější a při výpočtu se používá úrokový počet a k výsledku docházíme postupně. Tyto metody se v odborné literatuře obvykle dělí na dvě skupiny. První skupinou jsou metody statické, které nepřihlíží k působení faktoru času. Druhou skupinou jsou metody dynamické, které přihlíží k působení faktoru času a jejichž základem je aktualizace všech vstupních dat vstupujících do výpočtů.

K hodnocení investic se používají tyto metody: metoda výnosnosti investic, metoda doby splacení, metoda čisté současné hodnoty, metoda vnitřního výnosového procenta a metody nákladové. U metody výnosnosti investic se za efekt z investice považuje zisk. Vychází se z toho, že jak změny v objemu výroby, tak změny v nákladech, které investice vyvolá, se projeví v zisku, který charakterizuje přínos investice (SYNEK, 2007).

Vypočtená výnosnost investice se porovnává s požadovanou výnosností; když je vypočtená výnosnost větší než požadovaná výnosnost tak je investice výhodná a když je vypočtená výnosnost menší než požadovaná výnosnost, investici bychom neměli realizovat.

Metoda doby splacení charakterizuje počet let, za která se kapitálový výdaj splatí očekávanými příjmy z investice. U prosté doby splacení, kde jsou příjmy v každém roce životnosti stejné, dobu splacení zjistíme dělením kapitálových výdajů roční částkou očekávaných příjmů z investice. Pokud jsou příjmy v každém roce životnosti různé, potom dobu splacení zjistíme postupným načítáním očekávaných příjmů v jednotlivých letech tak dlouho, až se kumulované částky příjmů rovnají kapitálovým výdajům. Prostá doba splacení je statickým ukazatelem, protože nepřihlíží k působení faktoru času. U diskontované doby splacení, kde vylepšením metody doby splacení je, že se pracuje s diskontovanými hodnotami. Očekávané příjmy z investice jsou diskontovány mírou nákladů na kapitál a požadovanou výnosností investice. Doby splacení zjistíme postupným načítáním diskontovaných očekávaných příjmů

(diskontovaného čistého zisku a odpisů, resp. diskontovaného cash flow) v jednotlivých letech tak dlouho, až se kumulované částky diskontovaných příjmů budou rovnat kapitálovým výdajům. Tato metoda je dynamickým ukazatelem, přihlíží k působení faktoru času.

U metody čisté současné hodnoty představuje čistá současná hodnota rozdíl mezi současnou hodnotou očekávaných příjmů a kapitálovými výdaji. Čistou současnou hodnotu můžeme charakterizovat jako sumu diskontovaných hodnot čistého cash flow. Čistá současná hodnota investice (ČSHI) se jeví jako čistý přínos investice. Metoda ČSHI se doporučuje jako základní metoda hodnocení efektivnosti investic, je to dynamická metoda. U hodnocení čisté současné hodnoty investice platí, že když je ČSHI větší než nula, investici můžeme přijmout, zaručuje požadovanou výnosnost investovaného kapitálu a zvyšuje tržní hodnotu firmy. Když je ČSHI menší než nula, investici musíme odmítnout, nezaručuje požadovanou výnosnost investovaného kapitálu a přijetí by snižovalo tržní hodnotu firmy, a když se ČSHI rovná nule, investiční projekt je pro podnik indiferentní, jeho přijetí nezvýší ani nesníží tržní hodnotu podniku. Tato metoda je doplněna indexem čisté současné hodnoty, označovaným jako index výnosnosti, který se vypočte jako podíl současné hodnoty očekávaných příjmů z investice a kapitálových výdajů. Je-li hodnota větší než jedna, můžeme investici přijmout.

Další metodou je metoda vnitřního výnosového procenta (VVP), která je rovněž založena na koncepci současné hodnoty. Spočívá v nalezení diskontní míry, při které současná hodnota očekávaných příjmů z investice se rovná hodnotě kapitálových výdajů na investici. U iterativního postupu se zvolí libovolná úroková míra. Potom sumu diskontovaných očekávaných příjmů z investice porovnáme s kapitálovým výdajem. Když suma z očekávaných příjmů z investice bude vyšší než kapitálový výdaj, zvolí se vyšší úroková míra a celý propočet se opakuje při této úrokové míře. Jestliže suma diskontovaných očekávaných příjmů z investice bude menší než kapitálový výdaj, opakuje se propočet se zvolenou nižší úrokovou mírou. Tento postup se opakuje tak dlouho, až se najdou dvě takové úrokové míry s rozdílem jednoho, maximálně dvou procent, kde nižší úroková míra vede ke kladné hodnotě ČSHI a vyšší diskontní míra vede k záporné hodnotě ČSHI. Dopočet VVP se provede lineární interpolací (KRUTINA, 2004).

2.2.5 INVESTIČNÍ RIZIKO

Riziko je jedním ze znaků podnikání. Je svázáno s jakýmkoliv vynaložením kapitálu. Riziko investování spočívá v tom, že předem není znám výsledek, tzn. že investovaný kapitál může přinést velký zisk, nebo naopak může být zcela ztracen (SYNEK, 1997).

Z hospodářské praxe můžeme uvést mnoho příkladů výrazných podnikatelských úspěchů a úspěšných firem. Současně existují mnohé doklady podnikatelské neúspěšnosti, která je v úzkém vztahu s náročností konkurenčního prostředí, ve kterém firmy operují. Podnikatelské riziko má dvě stránky, a to stránku pozitivní a stránku negativní. U pozitivní stránky je naděje úspěchu, uplatnění se na trhu a dosažení vysokého zisku. Negativní stránka podnikatelského rizika se projevuje nebezpečím ztráty či bankrotem. Podnikatelské riziko můžeme tedy chápat jako nebezpečí, že skutečně dosažené hospodářské výsledky podnikatelské činnosti se budou odchylvat od výsledků předpokládaných, přičemž tyto odchylky mohou být žádoucí, směrem k vyššímu zisku, nebo nežádoucí, směrem ke ztrátě. Je zřejmé, že úspěšnost jednotlivých projektů ovlivňuje větší počet faktorů, jejichž budoucí vývoj by mohl být nejistý. Tyto faktory představují faktory rizika (vystupují jako určité příčiny a zdroje rizika), např. prodejní ceny, nákupní ceny surovin, materiálů a energií, poptávka, měnové kurzy, úrokové sazby aj. Riziko investičních projektů vyplývá z toho, že nejsme schopni spolehlivě stanovit budoucí hodnoty těchto faktorů, které ovlivňují určité složky peněžních toků posuzovaných projektů. Naše neschopnost spolehlivých odhadů vývoje faktorů rizika a nejistoty má více důvodů. Mezi ně patří především nedostatek informací a nedostatečné poznání procesů, které generují faktory rizika a nejistoty, použití nevhodných zdrojů informací a neověřených dat, uplatnění nevhodných metod odhadu budoucího vývoje faktorů rizika, nejistoty a náhodný charakter procesů, jejichž výsledkem jsou hodnoty rizikových faktorů. Z výše uvedených informací je zřejmé, že nejistotu odhadu vývoje faktorů rizika a nejistoty lze snížit lepším informačním vybavením, užitím variantních a spolehlivějších zdrojů dat aj. Ale nelze je zcela odstranit vzhledem k stochastické povaze procesů generujících rizikové faktory (VALACH, 2005).

3 METODIKA

Hlavním zaměřením bakalářské práce je analýza podnikového majetku, zhodnocení investičních záměrů a investiční činnost podniku. Bude provedena analýza majetkové struktury, zhodnocení vybavenosti, úrovně a využití dlouhodobého majetku ve vybraném podniku a jejich vývoje ve sledovaném období. Konkrétní zaměření bude na dlouhodobý hmotný majetek. Potřebné informace daného podniku jsou čerpány z výkazů, tzn. rozvahy, výkazu zisku a ztráty, ale i od majitele a zaměstnanců firmy.

Pro získání celkového přehledu o majetkové situaci podniku bude nejdříve vyjádřen jeho vývoj a struktura, přičemž se bude vycházet ze sestav podnikového majetku. Údaje o odpisovaném dlouhodobém majetku budou vyjádřeny v pořizovací a zůstatkové ceně.

Struktura podnikového majetku udává podíl jednotlivých složek majetku na celkové hodnotě majetku v procentech. Vývoj podnikového majetku ve sledovaném období 2005 – 2009 bude sledován pomocí bazických indexů (2005=100%). Vývoj byl posuzován i na základě meziročních změn podle vztahu

$$2006/2005 = \frac{2006-2005}{2005} * 100$$

Vybavenost podniku dlouhodobým hmotným majetkem bude posuzována ve vztahu k počtu pracovníků, bude analyzován vztah dlouhodobého hmotného majetku v pořizovací ceně k průměrnému počtu pracovníků ukazatelem vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem.

$$\text{vybavenost pracovníků DHM} = \frac{\text{dlouhodobý hmotný majetek v PC}}{\text{počet pracovníků}}$$

Chceme-li vyjádřit stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku, použijeme oprávek. Rozdílem pořizovací ceny a oprávek získáme zůstatkovou cenu dlouhodobého hmotného majetku. Průměrné relativní stáří dlouhodobého hmotného majetku bude vyjádřena pomocí ukazatele míry opotřebení dlouhodobého hmotného majetku. Tento ukazatel udává, do jaké míry je již majetek odepsán.

$$\text{míra opotřebení DHM} = \frac{\text{oprávky}}{\text{dlouhodobý hmotný majetek v PC}} * 100$$

Poměrové ukazatele se využívají ve finanční analýze a rozšiřují vypovídací schopnost údajů získaných z rozvahy a výsledovky. Údaje z rozvahy jsou stavovými veličinami, které udávají stav k určitému datu. Na rozdíl od toho tokové veličiny jsou zachyceny ve výsledovce a charakterizují výsledky činností za určité období, zpravidla za kalendářní rok. Z těchto důvodů budou u údajů čerpány z rozvahy vyjádřeny jejich průměrný stav v daném roce takto:

$$\text{průměrný stav roku 2005} = \frac{\text{stav k 1.1.2005} + \text{stav k 31.12.2005}}{2}$$

Analýza využití dlouhodobého majetku podniku charakterizuje, jak podnik využívá dlouhodobý majetek ve výrobním procesu. Pro analýzu využití dlouhodobého majetku slouží ukazatel obratu dlouhodobého majetku. Tento ukazatel měří, jak efektivně podnik majetek využívá. Udává, kolikrát se dlouhodobý majetek obrátí za rok, je jedním z poměrových ukazatelů aktivity.

$$\text{obrat DHM} = \frac{\text{tržby}}{\text{dlouhodobý hmotný majetek v ZC}}$$

Sledovány byly ukazatelé fondové účinnosti.

Ukazatel fondové účinnosti (výnosy/dlouhodobý hmotný majetek) vyjadřuje vztah výnosů k dlouhodobému hmotnému majetku.

Index fondové účinnosti (fondová účinnost 2009/fondová účinnost 2008) srovnává dvě po sobě jdoucí období a vypočteme jej jako vztah fondové účinnosti sledovaného období k fondové účinnosti základního období.

Budou použity ukazatele hodnocení efektivnosti investic. Na výpočtu současné hodnoty očekávaných peněžních příjmů je založena jedna ze základních metod hodnocení efektivnosti investic, a to metoda čisté současné hodnoty. Ta představuje rozdíl mezi současnou hodnotou očekávaných příjmů a náklady na investici, podle vztahu

$$\check{C}SH = \sum_{n=1}^N \frac{P_r}{(1+i)^n} - K$$

ČSH	čistá současná hodnota investice,
P_n	očekávané příjmy v jednotlivých letech,
i	podniková diskontní sazba,
n	jednotlivá léta životnosti investice,
K	kapitálový výdaj,
T	očekávaná životnost v letech.

Další metodou je metoda vnitřního výnosového procenta. Spočívá v nalezení takové diskontní míry, při které současná hodnota očekávaných příjmů z investice se rovná současné hodnotě výdajů na investici, což znamená, že $\check{C}SH = 0$. Je-li vnitřní výnosové procento větší než diskontní míra zahrnující riziko, je investice vhodná. Důpočet vnitřního výnosového procenta se provede lineární interpolací podle vztahu:

$$VVP = i_n + \frac{\check{C}SH_n}{\check{C}SH_n + |\check{C}SH_v|} * (i_v - i_n)$$

VVP	vnitřní výnosové procento,
i_n	nižší diskontní sazba,
$\check{C}SH_n$	čistá současná hodnota kladná při nižší diskontní sazbě,
$\check{C}SH_v$	čistá současná hodnota záporná při vyšší diskontní sazbě,
i_v	vyšší diskontní sazba.

Poslední metodou bude metoda doby návratnosti (doby splacení).

$$Doba\ návratnosti = \frac{náklady\ na\ investici}{roční\ cash-flow}$$

Jde o tradiční metodu hodnocení efektivnosti investičních variant, v praxi často používanou, z teoretického hlediska však méně vhodnou. Je to metoda nepoužívanější, nejjednodušší. Doba návratnosti je počet let, za která kapitálový výdaj splatí očekávanými příjmy z investice. Ta investice, která vykazuje kratší dobu úhrady je považována za příznivější.

4 CHARAKTERISTIKA PODNIKU

Analyzovaná firma sídlí v Českých Budějovicích a zabývá se výrobou a prodejem chladicího nábytku, chladíren a mrazíren. Firma má právní formu společnost s ručením omezeným, je dceřinou společností podniku, který byl založen již v roce 1946 v Linci jako servisní a montážní závod chladících zařízení a v roce 1965 zde začala sériová výroba kovového chladicího nábytku. Analyzovaná firma byla založena v České republice v roce 1990, byla zahájena výstavba nového výrobního závodu, který v současné době dodává do celé Evropy chladicí nábytek a chladicí techniku na klíč pro supermarkety, diskontní prodejny, čerpací stanice a výrobní závody. Podnik v České republice zaměstnává přes 200 zaměstnanců, poměr mužů a žen je téměř vyrovnaný. Hodnota základního kapitálu činí 10 000 000 Kč.

Předmětem činnosti je projekce, výroba, montáž, nákup, prodej a opravy chladících zařízení, chladíren a mrazíren včetně souvisejících zařízení a činnosti. Oblast podnikání je poměrně náročná na technologie, je třeba neustále vyvíjet a doplňovat nové technologie, s tím souvisí požadavek nejen na obnovu, ale také inovaci a rozšiřování technologického vybavení, tj. investiční politika společnosti se tak zaměřuje nejen na obnovu výrobních zařízení, ale i na zavádění moderních technologií, což vyvolává každoroční investice do strojního vybavení. V souvislosti se zvyšováním náročnosti výroby se stejný důraz klade na zvyšování odborné kvalifikace pracovníků (pravidelná školení, zkoušky apod.), stejně tak na jazykovou vybavenost zaměstnanců (velké množství zakázek se uskutečňuje pro mateřskou společnost v Rakousku). Systém řízení výroby, ať už po stránce organizační, technické či v oblasti technologií, je průběžně vyhodnocován a zdokonalován tak, aby pomáhal naplňovat strategické cíle společnosti a vytvářel podmínky pro další zvyšování objemu výroby. Každoroční investice jsou však i do modernizace počítačového vybavení a vylepšení pracovních podmínek ve výrobním závodě. Veškeré prostory (výrobní haly, administrativní budovy) si společnost pronajímá na základě dlouhodobých nájemních smluv, ovšem společnost zde provádí technická zhodnocení.

Analyzovaná firma realizuje první chladicí zařízení využívající CO₂ pro chlazení i mrazení. Firma si vytyčila ctížádostivý cíl a chce nabídnout biologické potraviny a přitom velmi nízké emise CO₂.

5 ANALÝZA DLOUHODOBÉHO MAJETKU

První část vlastní analýzy je zaměřena na dlouhodobý majetek. Dlouhodobý majetek byl analyzován z hlediska jeho vybavenosti, úrovně, struktury a využití, a to v období pěti let od roku 2005 do roku 2009.

5.1 ANALÝZA VYBAVENOSTI DLOUHODOBÝM MAJETKEM

Nejprve byl analyzován podnikový majetek v jeho rozvahovém členění na dlouhodobý majetek a oběžný majetek a to jak v zůstatkové, tak i v pořizovací ceně.

Jak můžeme vyčíst z údajů v tabulkách 1 a 2, podnikový majetek po celou dobu posiloval, a to díky růstu dlouhodobého majetku i oběžného majetku. Oběžný majetek vykazoval přírůstky v každém roce, kromě roku 2007, kde bylo důsledkem snížení zásob, které tvoří významnou část oběžného majetku. Oběžný majetek ve sledovaném období vzrostl o více jak 104%. Největšího růstu bylo dosaženo v roce 2009 díky zvýšení objemu zásob. Oběžný majetek je zastoupen v podniku nejen zásobami, ale i peněžními prostředky, krátkodobými cennými papíry a krátkodobými pohledávkami.

I dlouhodobý majetek neustále vykazuje tendenci vzestupu. Díky každoročním investicím na obnovu výrobních zařízení a zavádění moderních technologií v rámci stávající struktury. Dlouhodobý majetek za sledované období vzrostl o více jak 135%.

Vývoj jednotlivých složek majetku se promítl také do jeho struktury. Nejvýznamnější složkou podnikových aktiv představuje oběžný majetek, jehož podíl na celkovém majetku se zvýšil 68% v roce 2005 na 71% v roce 2009. Zastoupení dlouhodobého majetku je nižší, ale jeho podíl na celkovém majetku se zvýšil z 21% v roce 2005 na 25% v roce 2009. Menší zastoupení zaujímá ostatní majetek, v rozvaze nazývaný jako časové rozlišení (náklady a příjmy příštích období). Jak je vidět v tabulce, tak ostatní aktiva rovnoměrně klesají, a jeho zastoupení na celkových aktivech se vývojově snížilo z 11% až na 4%.

Tabulka 1 Podnikový majetek a jeho vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Stav podnikového majetku k 31.12.					v tis. Kč
Dlouhodobý majetek v PC	79 923	109 099	140 169	156 334	206 649
Oprávky DM	32 346	43 975	60 495	78 049	94 499
Dlouhodobý majetek v ZC	47 577	65 124	79 674	78 285	112 150
Oběžný majetek	157 769	229 989	211 242	302 948	322 683
Ostatní majetek	26 217	24 378	22 046	20 256	18 018
Majetek celkem	231 563	319 491	312 962	401 489	452 851
Struktura podnikového majetku					v %
Dlouhodobý majetek v ZC	20,55	20,38	25,46	19,49	24,77
Oběžný majetek	68,13	71,99	67,49	75,46	71,26
Ostatní majetek	11,32	7,63	7,04	5,05	3,98
Majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vývoj podnikového majetku (rok 2005 = 100)					v %
Dlouhodobý majetek v ZC	100,00	136,88	167,46	164,54	235,72
Oběžný majetek	100,00	145,78	133,89	192,02	204,53
Ostatní majetek	100,00	92,99	84,09	77,26	68,73
Majetek celkem	100,00	137,97	135,15	173,38	195,56

Tabulka 2 Meziroční změny podnikového majetku

Ukazatel	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008
Dlouhodobý majetek v PC	36,51	28,48	11,53	32,18
Dlouhodobý majetek v ZC	36,88	22,34	-1,74	43,26
Oběžný majetek	45,78	-8,15	43,41	6,51
Ostatní majetek	-7,01	-9,57	-8,12	-11,05
Majetek celkem	37,97	-2,04	28,29	12,79

Jelikož účelem této práce je zhodnotit podnikový majetek se zaměřením na dlouhodobý majetek, bude na následujících stránkách věnována pozornost pouze dlouhodobému majetku. Opět byl sledován jeho objem a provedena vertikální a horizontální analýza tohoto majetku.

Celkový pohled na vývoj a strukturu dlouhodobého majetku v členění na hmotný a nehmotný majetek v jeho pořizovacích i zůstatkových cenách poskytují údaje v tabulkách 3 a

4, meziroční změny dlouhodobého majetku v zůstatkových a pořizovacích cenách jsou zhodnoceny v tabulce 5. Finanční majetek nebyl sledován, neboť se v daném podniku nevyskytuje.

Tabulka 3 Dlouhodobý majetek v PC a jeho vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Stav dlouhodobého majetku v PC k 31.12.					v tis. Kč
Dlouhodobý hmotný majetek	79 774	108 950	139 641	155 806	206 121
Dlouhodobý nehmotný majetek	149	149	528	528	528
Dlouhodobý majetek celkem	79 923	109 099	140 169	156 334	206 649
Struktura dlouhodobého majetku v PC					v %
Dlouhodobý hmotný majetek	99,81	99,86	99,62	99,66	99,74
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,19	0,14	0,38	0,34	0,26
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého majetku v PC (2005 = 100)					v %
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	136,57	175,05	195,31	258,38
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	100,00	354,36	354,36	354,36
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	136,51	175,38	195,61	258,56

Tabulka 4 Dlouhodobý majetek v ZC a jeho vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Stav dlouhodobého majetku v ZC k 31.12.					v tis. Kč
Dlouhodobý hmotný majetek	47 516	65 117	79 337	78 075	112 066
Dlouhodobý nehmotný majetek	61	7	337	210	84
Dlouhodobý majetek celkem	47 577	65 124	79 674	78 285	112 150
Struktura dlouhodobého majetku v ZC					v %
Dlouhodobý hmotný majetek	99,87	99,99	99,58	99,73	99,93
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,13	0,01	0,42	0,27	0,07
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého majetku v ZC (2005 = 100)					v %
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	137,04	166,97	164,31	235,85
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	11,48	552,46	344,26	137,7
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	136,88	167,46	164,54	235,72

Tabulka 5 Meziroční změny dlouhodobého majetku

v %				
Ukazatel	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008
Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC				
Dlouhodobý hmotný majetek	36,57	28,17	11,58	32,29
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	254,36	0,00	0,00
Dlouhodobý majetek celkem	36,51	28,48	11,53	32,18
Meziroční změny dlouhodobého majetku v ZC				
Dlouhodobý hmotný majetek	37,04	21,84	-1,59	43,54
Dlouhodobý nehmotný majetek	-88,53	4 714,29	-37,69	-60,00
Dlouhodobý majetek celkem	36,88	32,34	-1,74	43,26

Z charakteru firmy a předmětu jejího podnikání vyplývá, že rozhodující složkou dlouhodobého majetku je dlouhodobý hmotný majetek. Jeho podíl v pořizovacích i v zůstatkových cenách ve sledovaném období dosahoval skoro 100 %. Nejvýznamnější složkou dlouhodobého hmotného majetku představují samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovacích i v zůstatkových cenách dosahoval necelé 1 %. Nejvýznamnější a jedinou složkou je u dlouhodobého nehmotného majetku software.

Dlouhodobý majetek jako celek ve sledovaném období rostl relativně rovnoměrně, až na rok 2009. Hodnota dlouhodobého majetku v pořizovací ceně se během pěti let zvýšila o necelých 159 %, v zůstatkové ceně o téměř 136 %. Zhruba ke stejným výsledkům dospějeme, podíváme – li se na dlouhodobý hmotný majetek, který dosáhl zvýšení v pořizovací ceně o 158 % a v zůstatkové o též necelých 136 %. Ovšem jiná situace nastává u dlouhodobého nehmotného majetku v pořizovací ceně. Ten v prvních dvou letech (2005 a 2006) je stejný, nevykazuje růst, ale v roce 2007 vzrostl o 254 % a tato hodnota byla konstantní až do roku 2009. U dlouhodobého nehmotného majetku v zůstatkové ceně se v roce 2006 snížil téměř o 90 % a v dalším roce 2007 se prudce zvýšil až o 452 %. Značný rozdíl mezi vyjádřením vývoje dlouhodobého nehmotného majetku v zůstatkové a pořizovací ceně byl způsoben vysokým stupněm odepsání tohoto majetku.

Z předchozí analýzy vyplývá, že drtivá většina dlouhodobého majetku je postavena na existenci dlouhodobého hmotného majetku. Následující rozbor se proto podrobněji zabývá právě hmotnou složkou dlouhodobého majetku. Podklady k hodnocení dlouhodobého hmotného majetku členěného na jednotlivé druhy jsou uvedeny v tabulkách 6 až 8. Majetek byl opět zkoumán z hlediska jeho ocenění v pořizovací a zůstatkové ceně.

Tabulka 6 Dlouhodobý hmotný majetek v PC a jeho vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Stav dlouhodobého hmotného majetku v PC k 31.12.					v tis. Kč
Stavby	1 843	2 820	6 490	10 277	12 673
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	77 191	103 158	113 758	136 096	188 808
Nedokončený DHM	190	2 422	4113	8 883	2 214
Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	14 730	0	1 876
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	550	550	550	550	550
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	79 774	108 950	139 641	155 806	206 121
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v PC					v %
Stavby	2,31	2,59	4,65	6,6	6,15
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	96,76	94,68	81,46	87,35	91,6
Nedokončený DHM	0,24	2,22	2,95	5,70	1,07
Poskytnuté zálohy na DHM	0,00	0,00	10,55	0,00	0,91
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	0,69	0,51	0,39	0,35	0,27
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v PC (2005 = 100)					v %
Stavby	100,00	153,01	352,14	557,62	687,63
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	133,64	110,28	176,31	244,6
Nedokončený DHM	100,00	1274,74	2164,74	4675,26	1165,26
Poskytnuté zálohy na DHM	100,00	100,00	147300,00	100,00	221400,00
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	100,00	136,57	175,05	195,31	258,38

Tabulka 7 Dlouhodobý hmotný majetek v ZC a jeho vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Stav dlouhodobého hmotného majetku v ZC k 31.12.					v tis. Kč
Stavby	1 705	2 571	5 981	9 388	11 357
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	45 230	59 770	54 195	59 523	96 375
Nedokončený DHM	190	2 422	4 113	8 883	2 214
Poskytnuté zálohy na DHM	0,00	0,00	14 730	0,00	1 876
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	391	354	318	281	244
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	47 516	65 117	79 337	78 075	112 066
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v ZC					v %
Stavby	3,59	3,95	7,54	12,02	10,13
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	95,19	91,79	68,31	76,24	86,00
Nedokončený DHM	0,40	3,72	5,18	11,38	1,98
Poskytnuté zálohy na DHM	0,00	0,00	18,57	0,00	1,67
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	0,82	0,54	0,40	0,36	0,22
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v ZC (2005 =100)					v %
Stavby	100,00	150,79	350,79	550,62	666,10
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	132,15	119,82	131,60	213,08
Nedokončený DHM	100,00	1274,74	2164,74	4675,26	1165,26
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	100,00	90,54	81,33	71,87	62,40
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	137,04	166,97	164,31	235,85

Tabulka 8 Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku

v %

Ukazatel	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008
Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v PC				
Stavby	53,01	130,14	58,35	23,31
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	33,64	10,28	19,64	38,73
Nedokončený DHM	1174,74	69,82	115,97	-75,08
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý majetek celkem	36,57	28,17	11,58	32,30
Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC				
Stavby	50,79	123,63	56,96	20,97
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	32,15	-9,33	9,83	61,91
Nedokončený DHM	1174,73	69,82	115,97	-75,08
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	-9,46	-10,17	-11,64	-13,17
Dlouhodobý majetek celkem	37,04	21,84	-1,59	43,54

Z uvedených údajů je zřejmé, že na dlouhodobém hmotném majetku se největší měrou podílejí samostatné movité věci a soubory movitých věcí (okolo 96 %) a stavby (okolo 3%). I když samostatné movité věci a soubory movitých věcí zaujímají největší část, vyšší růst vidíme spíše u staveb v pořizovací i v zůstatkové ceně. V prvním sledovaném roce byla tato majetková složka ve struktuře hmotného majetku zastoupena více než 2% v pořizovací ceně a skoro 4 % v zůstatkové ceně, v posledním sledovaném roce 6 % v pořizovací a 10% v zůstatkové ceně. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí představují stroje, přístroje a zařízení, dopravní prostředky a inventář.

Další složkou je nedokončený dlouhodobý hmotný majetek, který trvale rostl až do roku 2008, kdy jeho podíl na dlouhodobý hmotný majetek činil více než 11%. Je to důsledek výrazné investiční činnosti ve sledovaných letech.

Za zmínku ještě stojí oceňovací rozdíl k nabytému majetku, který v pořizovací ceně vykazuje stejnou hodnotu ve sledovaném období. U zůstatkové ceny vidíme pokles za sledované období, což je způsobeno odepsáním tohoto majetku. Ostatní složky dlouhodobého hmotného majetku se ve společnosti vyskytují jen okrajově nebo vůbec.

Rozdíly ve vývoji dlouhodobého hmotného majetku v pořizovacích a zůstatkových hodnotách se týkaly pouze těch složek majetku, které se odepisují, tedy staveb, movitých věcí a ostatního hmotného majetku.

Doposud bylo hodnocení zaměřeno na analýzu absolutních ukazatelů, vypovídajících o objemu dlouhodobého majetku, respektive dlouhodobého hmotného majetku. K tomu, aby bylo možné určit vzájemné vazby mezi ukazateli, je nutné posoudit absolutní hodnoty v poměru k jiným hodnotám. Takovým ukazatelem je ukazatel vybavenosti pracovníků dlouhodobým majetkem, neboli technické vybavení práce. Údaje týkající se vybavenosti pracovníků nejdůležitějšími složkami dlouhodobého hmotného majetku jsou zaznamenány v tabulkách 9 a 10.

Tabulka 9 Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem a její vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Průměrný přepočtený stav pracovníků	154	177	206	225	224
Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v PC v tis. Kč					
Stavby	11,97	15,93	31,5	45,68	56,58
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	501,24	582,81	552,22	604,87	842,89
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	518,01	615,54	677,87	692,47	920,18
Vývoj vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v PC (2005 = 100) v %					
Stavby	100,00	133,08	263,16	381,62	472,68
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	116,27	110,17	120,67	168,16
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	100,00	118,83	130,86	133,68	177,64
Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v ZC v tis. Kč					
Stavby	11,07	14,53	29,03	41,72	50,70
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	293,70	337,68	263,08	264,55	430,25
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	308,55	367,89	385,13	347,00	500,29
Vývoj vybavenosti dlouhodobým hmotným majetkem v ZC (2005 = 100)					
Stavby	100,00	131,26	262,24	376,87	457,99
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	114,97	89,57	90,07	146,49
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	100,00	119,23	124,82	112,46	162,14

Tabulka 10 Meziroční změny vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem

v %

Ukazatel	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008
Meziroční změny vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v PC				
Stavby	33,08	97,74	45,02	23,86
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	16,27	-5,25	9,53	39,35
DHM celkem	18,83	10,13	2,15	32,88
Meziroční změny vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v ZC				
Stavby	31,26	99,79	43,71	21,52
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	14,97	-22,09	0,56	62,63
DHM celkem	19,23	4,69	-9,90	44,18

Počet zaměstnanců v podniku se po celé sledované období zvyšoval, rostl i objem dlouhodobého majetku, což se také projevilo na zlepšující se celkové vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem. V roce 2009 měli pracovníci k dispozici o 78 % více dlouhodobého hmotného majetku vyjádřeného v pořizovací ceně než v roce 2005. V případě vyjádření dlouhodobého hmotného majetku v zůstatkové ceně došlo k nárůstu o 62 %.

Daleko větším tempem ve srovnání s celkovým dlouhodobým hmotným majetkem v přepočtu na jednoho pracovníka rostly stavby. Vybavenost pracovníků touto složkou majetku v pořizovací ceně se zlepšila o 373 %, v zůstatkové ceně o 358 %. Naopak movité věci a soubory movitých věcí se vyvíjeli pomaleji než celkový dlouhodobý hmotný majetek. V porovnání s prvním sledovaným rokem měli pracovníci v roce 2009 k dispozici strojů a zařízení více v pořizovací ceně o 68 % a v zůstatkové ceně o 46 %.

V souvislosti se zahraničními zakázkami a projekty převážně do mateřské společnosti se klade velký důraz na jazykovou vybavenost všech zaměstnanců, proto společnost již pátým rokem úspěšně organizuje jazykové kurzy pro své zaměstnance, kdy zkušení lektori docházejí přímo na pracoviště. Od začátku roku 2008 byly zavedeny změny v personální politice. Jedná se o motivační opatření pracovníků ve formě přítomnostního bonusu ve výši 1/12 průměrného měsíčního platu za stoprocentní měsíční pracovní docházku a dále byl zvýšen nárok na dovolenou z 20 na 25 pracovních dnů. Nemalým motivačním přínosem je od 1. 1. 2008 příspěvek na kapitálové pojištění každého zaměstnance ve výši 8 tis. Kč ročně.

5.2 ANALÝZA VYUŽITÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Velmi důležité z hlediska hospodaření podniku je efektivní a racionální využívání dlouhodobého majetku. Při celkovém hodnocení majetku podniku se proto musíme vedle vybavenosti dlouhodobým majetkem také zaměřit na jeho využívání.

Na rozdíl od oběžného majetku, který má ve výrobním procesu pasivní funkci a u něhož není zájem na zvyšování jeho objemu, dlouhodobý majetek vystupuje v rámci výrobního procesu aktivně a jeho zvyšování hodnotíme vzhledem k výkonnosti podniku. K posouzení výkonnosti podniku ve vztahu k dlouhodobému hmotnému majetku nám slouží ukazatel fondové účinnosti, a od něj odvozený index fondové účinnosti. Pomocí indexu pak můžeme posoudit, zda došlo k úspoře či překročení dlouhodobého majetku.

Je zřejmé, že úroveň fondové účinnosti vykazuje jiné hodnoty při vyjádření dlouhodobého hmotného majetku v pořizovací ceně, a jiné hodnoty při jeho vyjádření v zůstatkové ceně (viz tabulka 11). V zájmu každého podniku je dosáhnout takových výkonů, které by převažovaly nad dlouhodobým hmotným majetkem (v zůstatkové ceně), neboli dosáhnout takové produktivity práce, která by byla větší než technické vybavení práce (vybavenost pracovníků dlouhodobým majetkem).

Tabulka 11 Fondová účinnost a její vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Fondová účinnost					
Fondová účinnost (DHM v PC)	6,61	6,70	5,61	6,43	5,01
Fondová účinnost (DHM v ZC)	11,11	11,21	9,88	12,82	9,22
Vývoj fondové účinnosti (2005=100)					v %
Fondová účinnost (DHM v PC)	100,00	101,25	84,84	97,15	75,77
Fondová účinnost (DHM v ZC)	100,00	100,91	88,94	115,48	83,00

Výsledky rozboru fondové účinnosti v jednotlivých letech jsou více než příznivé. Ve všech hodnocených letech dosáhl podnik fondové účinnosti vyšší než jedna, z čehož lze usuzovat, že majetek byl využíván efektivně. Vývoj fondové účinnosti byl však nepříznivý. Její hodnota se postupně a trvale (s výjimkou roku 2008) snižovala.

Dynamika fondové účinnosti se hodnotí pomocí indexu fondové účinnosti (viz tabulka 12). Z hlediska hospodaření s dlouhodobým hmotným majetkem v podniku je žádoucí, aby fondová účinnost ve sledovaném období byla větší než fondová účinnost v základním období, tudíž aby index fondové účinnosti byl větší než jedna.

Tabulka 12 Index fondové účinnosti

Ukazatel	2006/2005	2007/2006	2008/2007	2009/2008
Index fondové účinnosti (DHM v PC)	1,01	0,84	1,15	0,78
Index fondové účinnosti (DHM v ZC)	1,01	0,88	1,30	0,72

Index fondové účinnosti se nevyvíjel rovnoměrně. Požadované úrovně dosáhl pouze v letech 2006 a 2008. V těchto letech podnik vykazoval fondově úsporný typ technického rozvoje a došlo tedy k relativní úspoře dlouhodobého hmotného majetku.

V roce 2007 a 2009 převážila fondová účinnost základního období nad fondovou účinností sledovaného období a index fondové účinnosti vykazoval hodnotu menší než jedna. Byl tedy zaznamenán fondově náročný typ technického rozvoje, při kterém se změnou objemu výkonů rostl dlouhodobý hmotný majetek rychleji. Znamená to, že za 1 Kč výkonů bylo potřeba většího objemu dlouhodobého hmotného majetku.

Dalším ukazatelem, použitým při analýze, je ukazatel obratovosti dlouhodobého hmotného majetku a jeho vývoj. Je to jeden z nejpoužívanějších ukazatelů aktivity a jedná se v podstatě o rychlost obratu. Udává, kolik korun tržeb připadá na 1 Kč dlouhodobého hmotného majetku. V tabulce 13 jsou uvedeny hodnoty rychlosti obratu dlouhodobého hmotného majetku. Jelikož hodnoty za tržby za prodej vlastních výrobků a služeb jsou vysoké, jsou vykázané i vysoké hodnoty rychlosti obratu. Hodnoty, které jsou vyšší než jedna, svědčí o relativně dobrém využívání dlouhodobého hmotného majetku. V roce 2008 podnik dosáhl hodnoty až 12,44.

Tabulka 13 Rychlost obratu dlouhodobého hmotného majetku a její vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (v tis. Kč)	499 334	678 568	754 641	971 105	1 009 740
DHM v ZC (v tis. Kč)	47 516	65 117	79 337	78 075	112 066
Rychlost obratu	10,51	10,42	9,51	12,44	9,01
Vývoj obratovosti (2005 = 100)	100,00	99,14	90,49	118,36	85,73

Pro stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku jsou podkladové údaje uvedeny v tabulce 14. Podílem opravěk a dlouhodobého hmotného majetku v pořizovací ceně vychází procento opotřebení majetku. Na začátku sledovaného období dosahovalo procento

opotřebení hodnoty 40 %, v dalších letech až do roku 2008 ukazatel rostl až na téměř 50 %, ale v roce 2009 se snížil na 45,6 %

Tabulka 14 Míra opotřebení dlouhodobého hmotného majetku v % a její vývoj

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Oprávky (tis. Kč)	32 258	43 833	60 304	77 731	94 055
DHM v PC (tis. Kč)	79 774	108 950	139 641	155 806	206 121
Ukazatel míry opotřebení (%)	40,44	40,23	43,19	49,89	45,63

5.3 ANALÝZA EKONOMICKÉ SITUACE PODNIKU

Změna výše a složení dlouhodobého majetku a úroveň jeho využití dopadá na ekonomickou situaci podniku. Proto by měl být současně s analýzou podnikových investičních záměrů proveden celkový rozbor ekonomické a finanční situace podniku.

Tabulka 15 Výsledky hospodaření v sledovaném období

v tis. Kč

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Tržby	499 334	678 568	754 641	971 105	1 009 740
Výnosy	527 694	729 730	783 639	1 001 296	1 033 043
Náklady	511 683	685 743	733 612	890 715	899 746
Výsledek hospodaření před zdaněním	29 139	86 997	90 159	140 067	166 425
Výsledek hospodaření po zdanění	22 578	65 492	70 093	110 433	133 297

Z tabulky 15 vyplývá, že výsledky hospodaření podniku jsou velmi příznivé a dochází k trvalému růstu. Hlavním zdrojem výnosů společnosti jsou tržby z prodeje vlastních chladírenských výrobků, které v roce 2005 činily 418 412 tis. Kč. Nedílnou součástí tržeb jsou i tržby za poskytnutý servis, jehož výše v roce 2005 byla 17 922 tis. Kč. Celkové tržby společnosti za rok 2005 (výroba + služby) tedy činily 499 334 tis. Kč. V roce 2006 tvořily tržby z prodeje vlastních chladírenských výrobků 97% z celkových tržeb společnosti, což bylo 656 883 tis. Kč. Zbývající 3% (21 685 tis. Kč) byly tržby za poskytnutý servis. Celkem tedy tržby společnosti za rok 2006 činily 678 568 tis. Kč. Rok 2007 byl také pro společnost pokračováním úspěšného období. Společnost dosáhla velmi dobrých výsledků hospodaření, které

překonávají i úspěchy z předchozích let. Zisk před zdaněním dosáhl hodnoty 90 159 tis. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem je tato hodnota vyšší o 3 162 tis. Kč. Objem tržeb za chladírenské výrobky včetně poskytovaného servisu dosáhl hodnoty 754 641, což znamenalo zvýšení tržeb oproti roku 2006 o 76 073 tis. Kč. Dosažený výsledek zvyrazňuje fakt, že v současnosti podnik vyrábí podstatně sofistikovanější produkty než dříve. Stabilita a rostoucí trend poptávky po chladírenských výrobcích mají však i svou druhou stranu. Zákazníci kladou větší důraz na jakost a komfort služeb. Investiční politika společnosti se zaměřuje na obnovu výrobních zařízení a zavádění moderních technologií v rámci stávající struktury. V oblasti vstupů působilo ekonomické prostředí spíše negativně. Došlo k pokračujícímu nárůstu cen železných i neželezných kovů a derivátů na bázi ropy. Velké úsilí bylo věnováno na kompenzaci těchto dopadů úsporami v jiných komoditách a oblastech, díky němuž se podařilo dosáhnout plánovaných záměrů i přes zmíněné negativní vlivy. Rok 2008 byl opět úspěšný. Zisk před zdaněním dosáhl hodnoty 140 067 tis. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem je tato hodnota vyšší o 49 910 tis. Kč. Objem tržeb chladírenských výrobků včetně poskytovaného servisu dosáhl hodnoty 971 105 tis. Kč, což znamenalo zvýšení tržeb oproti roku 2007 o 216 464 tis. Kč. V roce 2009 se společnosti podařilo eliminovat vliv hospodářské krize na její hospodářské výsledky hlavně získáním nových zákazníků a zajistila si tak další růst tržeb a zisku jako v předchozích letech. Zisk před zdaněním za rok 2009 dosáhl hodnoty 166 424 tis. Kč, což je o 26 358 tis. Kč více oproti roku 2008. Celkové tržby pak dosáhly hodnoty 1 009 740 tis. Kč a překročily tak tržby předchozího roku o 38 635 tis. Kč.

Tabulka 16 Vývoj jednotlivých ukazatelů finanční situace podniku

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Rentabilita celkového kapitálu v %	13,43	21,25	23,55	34,92	36,75
Rentabilita vlastního kapitálu v %	23,03	46,47	39,93	51,14	52,43
Celková zadluženost	0,58	0,58	0,44	0,45	0,44
Míra finanční samostatnosti	0,42	0,42	0,56	0,54	0,56
Úrokové krytí	15,85	28,68	20,05	23,94	79,9
Běžná likvidita	2,41	1,69	2,41	5,04	2,65
Pohotová likvidita	0,83	0,77	1,11	2,42	2,42
Okamžitá likvidita	0,22	0,05	0,10	0,43	2,90

Rentabilita celkového kapitálu nebo také celkových aktiv poměruje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financována. Je - li do čitatele dosažen EBIT, potom ukazatel měří hrubou produkční sílu aktiv firmy před od-

počtem daní a nákladových úroků. Jak je vidět z tabulky 16, ukazatel rentability celkového kapitálu dosahuje velice příznivých hodnot a během sledovaného období trvale rostl z výchozích skoro 14 % až na 37%.

Míra ziskovosti vlastního kapitálu je ukazatelem, jímž vlastníci zjišťují, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos, zda se využívá s intenzitou odpovídající velikosti jejich investičního rizika. Pro investora je důležité, aby rentabilita vlastního kapitálu byla vyšší než úroky, které by obdržel při jiné formě investování (z obligací, termínovaného vkladu, cenných papírů, apod.). Tento požadavek je oprávněný, neboť investor nese poměrně vysoké riziko spojené se špatným hospodařením či dokonce s bankrotem firmy, při němž může přijít o svůj kapitál. Z tohoto důvodu se má za to, že cena vlastního kapitálu placená ve formě dividendy či podílu na zisku je vyšší než cena cizího kapitálu placená ve formě úroku. Jinými slovy vlastní kapitál je dražší než cizí kapitál. Jako rentabilita celkového kapitálu tak i rentabilita vlastního kapitálu během období rovnoměrně rostla z 23% v roce 2005 až na 52% v roce 2009.

Ukazatele zadluženosti udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování firmy, měří rozsah, v jakém firma používá k financování dluhy. Zadluženost však není pouze negativní charakteristikou firmy. Její růst může přispět k celkové rentabilitě a tím i k vyšší tržní hodnotě firmy, avšak současně zvyšuje riziko finanční nestability. Ukazatel finanční samostatnosti je doplňkem ukazatele celkové zadluženosti. Vyjadřuje finanční nezávislost firmy. Oba ukazatele, jejich součet se rovná 1, informují o finanční struktuře firmy. V tabulce 16 je vidět, že oba tyto ukazatelé se drží průměrně okolo hodnoty 0,5. Celková zadluženost v průběhu let spíše klesá a naopak ukazatel finanční samostatnosti roste.

Pokud je ukazatel úrokového krytí roven 1, znamená to, že na zaplacení úroků je třeba celého zisku a na akcionáře nezbude nic. Literatura uvádí, že je dostačující, jsou-li úroky pokryty ziskem 3 krát až 6 krát. Vysoká čísla úrokového krytí svědčí o tom, že společnost může ve větším rozsahu využívat cizí kapitál, protože bude schopna uhradit pevnou částku úroku. Z tohoto hlediska se tedy vysoká zadluženost nejeví jako nedostatek ve finančním hospodaření podniku. Jak můžeme vidět v tabulce, úrokové krytí dosahuje vysokých hodnot, v roce 2009 se hodnota vyšplhala až na skoro 80.

Ukazatel běžné likvidity ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky. Ukazatel je měřítkem budoucí solventnosti firmy a je postačující pro hodnotu vyšší než 1,5. Z tabulky 16 je zřejmé, že těchto hodnot vyšších než 1,5 podnik dosahuje, v roce 2008 dokonce až 5,04. Ukazatel pohotové likvidity vylučuje z oběžného majetku zásoby a ponechává v čitateli jen peněžní prostředky, krátkodobé cenné papíry a krátkodobé pohle-

dávky. Podle literatury by pro zachování likvidity firmy neměla hodnota ukazatele klesnout pod 1. Výrazný rozdíl mezi běžnou a pohotovou likviditou u analyzované společnosti znamená, že zásoby tvoří významnou část oběžného majetku. V roce 2005 a v roce 2006 byly sice hodnoty pohotové likvidity pod 1, ale od roku 2007 se pohybují nad 1. Ukazatel okamžité likvidity měří schopnost firmy hradit právě splatné dluhy. Do čitatele se dosazují peníze v hotovosti, na běžných účtech a jejich ekvivalenty v podobě volně obchodovatelných cenných papírů, splatných dluhů, směnečných dluhů a šeků. Likvidita je zajištěna při hodnotě ukazatele alespoň 0,2. Během sledovaného období jen v letech 2006 a 2007 hodnoty klesly pod tuto úroveň.

6 INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU

Základním východiskem investiční politiky je podnikatelská činnost společnosti. Koncepce rozvoje výrobních technologií vyplývá ze strategického plánu společnosti, který je schvalován vedením společnosti a je pravidelně vyhodnocován. Pořízení investic je zaměřeno na vytvoření takových podmínek, aby bylo možno pružně reagovat na vývoj poptávky vzhledem k charakteru prací, nových technologií a pracovních postupů.

Investiční záměry v pořizování investic jsou koncipovány na základě rozhodující podmínky. Dlouhodobý hmotný majetek strojní odpovídá struktuře zakázek a záměrů v příštím období. Investice do hmotného majetku strojního charakteru jsou zaměřeny do oblastí výrobních zařízení a dopravních prostředků.

Do roku 2005 bylo pořízení hmotného majetku strojního charakteru financováno z vlastních zdrojů společnosti. V roce 2005 byly realizovány též některé stavební investice zaměřené na technické zhodnocení stávajících výrobních hal v Kaplici, které však nejsou majetkem společnosti. Největší investicí byl vysekávací lis Traumatic v hodnotě 24 961 tis. Kč.

V roce 2006 činil celkový objem investic 27 484 tis. Kč, z toho 24 106 tis. Kč byly investice do strojního zařízení. Za největší investici v roce 2006 se dá považovat pořízení vysekávacího hydraulického lisu včetně manipulátoru pro hotové výrobky, odpad i surový plech cca za 24 mil. Kč. V roce 2006 byly realizovány též některé další stavební investice zaměřené zejména na technické zhodnocení stávajících výrobních hal v Kaplici a na rozšíření počtu pracovních míst pro zaměstnance na technických pozicích. Všechny investice byly financovány z vlastních zdrojů.

Jako každým rokem byly hlavní akce technického rozvoje v roce 2007 zaměřeny na obnovu výrobních zařízení a na akce vyplývající z investiční politiky zaměřené na uspokojování potřeb zákazníka. Reálné investiční výdaje dosáhly v roce 2007 celkové výše 31 762 tis. Kč, z toho byly vyplaceny zálohy na investice ve výši 14 730 tis. Kč, které byly uvedeny do plného provozu na začátku roku 2008. Jedná se o nákup vypěňovacích zařízení od firmy Nortool a Cannon Deutschland. Dále společnost pořídila nový software pro strojní konstrukce za 378 tis. Kč a současně investovala zhruba 6 997 tis. do obnovy vozového parku včetně vysokozdvizných zařízení pro výrobu a sklad.

V roce 2008 byly dokončeny investice CNC souřadnicová vyvrtávačka a CNC dvoukotoučová pila na řezání přesných délek profilů. Jako v každém roce bylo modernizováno

počítačové vybavení společnosti a investováno do zlepšení pracovních podmínek ve výrobním závodě v Kaplici.

V roce 2009 byly hlavní investice v hodnotě 59 000 tis. Kč zaměřeny především na pořízení moderních tvářecích technologií, které zvýšily kapacitu vlastní výroby dílů a dále technologií pro zvýšení kapacity, modernizace a automatizace montáže - kompletace výrobků. Kromě zvýšení kapacity výroby bylo dalším cílem při pořizování těchto nových technologií zvýšení produktivity.

Tabulka 17 Rozsah investic do jednotlivých složek majetku podniku

Název	Datum pořízení	Pořizovací cena	Životnost v měsících
Trumatic 5000 vysekávací lis	25. 3.2005	24 961 054	60
Linka pro vypěňování URP	8. 12. 2005	8 651 158	60
Trumatic 5000/2	18. 12. 2006	24 212 100	60
E-Brake 150-3100	2. 4. 2007	3 050 365	60
Nortool Pro URP 2	1. 3. 2008	10 551 482	60
Nortool vypěňovací přípravek	1. 3. 2008	4 662 022	60
Lis pro PU vypěňování	1. 2. 2009	4 459 071	60
vysekávací lis - TruPunch 3000/1	1. 7. 2009	8 151 947	60
vysekávací lis - TruPunch 3000/2	1. 7. 2009	8 397 697	60
robot. ohraňovací lis	31. 8. 2009	10 268 740	60
Salvagnini ohýbací automat	31. 8. 2009	21 352 537	60
Lis pro PU vypěňování PVRM	1. 8. 2009	4 212 536	60

V tabulce 17, jsou investice za sledované období 2005 až 2009 s uvedenou pořizovací hodnotou a dobou životnosti. Jsou vybrány jen ty investice s nejvyšší pořizovací hodnotou. Největší investicí byl vysekávací lis Trumatic v roce 2005 s pořizovací cenou skoro 25 mil. Kč. Nejméně bylo investováno stroje E-Brake v roce 2007 v hodnotě 3 050 365 Kč.

7 VYBRANÁ INVESTIČNÍ AKCE

Největší vybranou investicí je Traumatic 500 vysekávací lis a je financována z vlastních zdrojů. Životnost investice je 5 let od uvedení do provozu v roce 2005. Celkové výdaje na investici činily 24 961 054 Kč. V tabulce 19 je zobrazen přehled kapitálových příjmů od roku 2005 až do roku 2009. Kapitálový příjem je počítán jako hodinová sazba * strojové hodiny. Hodinová sazba obsahuje přímé náklady spojené s provozem stroje – odpisy, mzda obsluhujícího pracovníka, náklady na opravu, údržbu, náhradní díly, podíl z režijních nákladů (nájem, energie, atd.) apod.

Tabulka 18 Přehled kapitálových příjmů

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Hodinová sazba	2 080,00	2 087,80	1 600,00	1 820,00	1 820,00
Strojové hodiny	3 852,00	4 893,00	4 211,25	4 342,50	4 935,00
Kapitálový příjem	8 012 160	10 215 605	6 738 000	7 903 350	8 981 700

V rámci hodnocení efektivnosti investice bylo použito metody čisté současné hodnoty, vnitřního výnosového procenta, index rentability ČSH a doby návratnosti investice. U všech těchto metod se počítalo s diskontovanými peněžními toky, to znamená, že byl zohledněn faktor času. Diskontní míra je 15 %. Výsledky hodnocení jsou zachyceny v tabulce 20.

Tabulka 20 Ukazatele efektivnosti investic

Ukazatel	Výsledky hodnocení
Současná hodnota očekávaných příjmů	28 106 163 Kč.
Investiční výdaj na pořízení DHM	24 961 054 Kč.
ČSH	3 145 109 Kč.
Vnitřní výnosové procento	20,2%
Index rentability ČSH	1,126

V případě čisté současné hodnotě musí vyjít výsledek kladný, aby mohla být investice přijata. Tuto podmínku tato investiční akce splňuje. Diskontní peněžní příjmy převyšují kapitálový výdaj, proto je investiční projekt pro podnik přijatelný, zaručuje požadovanou míru výnosnosti a zvyšuje tržní hodnotu podniku. Vnitřní výnosové procento, je vyšší než diskontní míra, proto je projekt přijatelný. Index rentability by měl být vyšší než jedna a tato

podmínka je rovněž splněna, proto můžeme investici přijmout. Investice se tedy společnosti vyplatí a rozhodnutí o jejím přijetí bylo správné.

8 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PODNIKOVÉHO MAJETKU A INVESTIČNÍ ČINNOSTI PODNIKU

Nejprve byl posouzen dlouhodobý majetek z hlediska jeho vybavenosti, úrovně, struktury a využití. Objem celkového podnikového majetku po celé sledované období posiloval, hlavně díky růstu oběžného majetku ale i dlouhodobého majetku. Na celkovém majetku se také velkou měrou podílí dlouhodobý majetek. Analýze jeho vybavenosti byla věnována pozornost v následujícím hodnocení.

Nárůst hodnoty dlouhodobého majetku byl způsoben především investicemi do strojního zařízení. Během sledovaného období, tj. pěti let, se hodnota dlouhodobého majetku výrazně zvýšila. Hlavní složkou dlouhodobého majetku je dlouhodobý hmotný majetek, jehož podíl ve všech letech přesahoval hranici 99 %. Dlouhodobý hmotný majetek kopíroval plynulý vývoj celého dlouhodobého majetku v pořizovacích i zůstatkových cenách, naopak dlouhodobý nehmotný majetek se vyvíjel nerovnoměrně a finanční majetek se vůbec nevyskytoval. Dlouhodobý nehmotný majetek měl vysoký stupeň odepsanosti, což způsobilo značné rozdíly ve vývoji tohoto majetku v pořizovacích a v zůstatkových cenách.

Jelikož rozhodující složkou ve struktuře dlouhodobého majetku je dlouhodobý hmotný majetek, týkalo se další hodnocení pouze tohoto majetku. Nejvýznamnější rozvahovou skupinou dlouhodobého hmotného majetku tvoří samostatné movité věci a soubory movitých věcí, které tvoří hlavně stroje, přístroje a zařízení. Následující složka, která stojí za zmínku, jsou stavby.

V oblasti vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem došlo v každém roce ke zlepšení. Daleko větším tempem rostly ve srovnání s celkovým dlouhodobým hmotným majetkem v přepočtu na jednoho pracovníka stavby.

V rámci posouzení efektivnosti využívání dlouhodobého hmotného majetku bylo použito ukazatelů fondové účinnosti, obratovosti dlouhodobého hmotného majetku a stupně opotřebení dlouhodobého majetku.

Ve všech pěti letech přesáhly hodnoty fondové účinnosti (při vyjádření dlouhodobého hmotného majetku v počáteční i v zůstatkové ceně) hranici jedné, dosáhly až k hodnotě 12, z čehož lze usuzovat, že majetek byl využíván efektivně. Index fondové účinnosti vykazoval hodnoty vyšší než jedna, která představuje fondově úsporný typ technického rozvoje pouze v letech 2006 a 2008. V ostatních letech byl index fondové účinnosti nižší než jedna a to znamená fondově náročný typ technického rozvoje. Po celé období se však index fondové

účinnosti blížil jedné, výsledky tedy spíše vyjadřují fondově neutrální typ technického rozvoje podniku.

Ukazatel obratovosti dlouhodobého hmotného majetku nabývá v sledovaném období hodnoty vyšší než jedna, a to v roce 2008 až skoro 13, což svědčí o velmi dobrém využívání dlouhodobého hmotného majetku.

Stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku se společností dařilo ve sledovaných letech udržet okolo 45 %, což je známkou neustálé obměny majetku a dobrého hospodaření s tímto majetkem.

Výsledky hospodaření podniku vykazovaly příznivé hodnoty a během sledovaného období trvale rostly. Hlavním zdrojem tržeb společnosti jsou tržby z prodeje vlastních chladičských výrobků. Výsledek hospodaření po zdanění od roku 2005, tak činil 22 578 tis. Kč, vzrostl až na hodnotu 133 297 tis. Kč v roce 2009.

Analýza ekonomické situace byla provedena na základě ukazatelů rentability, zadluženosti a likvidity. Ukazatel rentability celkového kapitálu dosahuje velice příznivých hodnot a během sledovaného období rovnoměrně rostl z výchozích skoro 14 % až na 37%. Jako rentabilita celkového kapitálu tak i rentabilita vlastního kapitálu během období rovnoměrně rostla z 23% v roce 2005 až na 52% v roce 2009. Celková zadluženost v průběhu let spíše klesá a naopak ukazatel finanční samostatnosti roste. Během sledovaného období úrokové krytí dosahuje vysokých hodnot, v roce 2009 se hodnota vyšplhala až na skoro 80. Ukazatel běžné likvidity je měřítkem budoucí solventnosti firmy a je postačující pro hodnotu vyšší než 1,5, v roce 2008 však v podniku dosahuje hodnoty dokonce až 5,04. Ukazatel pohotové likvidity vykazuje příznivé hodnoty až od roku 2007, což znamená, že hodnoty přesahují hranici jedné. Okamžitá likvidita je zajištěna při hodnotě ukazatele alespoň 0,2. V roce 2006 a 2007 hodnoty klesly pod 0,2, s výjimkou let 2006 a 2009 podnik tuto podmínku splňuje.

Investiční činnost podniku byla během sledovaného období zaměřena pouze na dlouhodobý hmotný majetek. Investice do dlouhodobého hmotného majetku strojního charakteru jsou zaměřeny do oblastí výrobních zařízení a dopravních prostředků. Největšími investicemi byly vysekávací hydraulické lisy včetně manipulátoru pro hotové výrobky, odpad i surový plech cca za 24 mil. Kč jak v roce 2005 tak v roce 2006. V roce 2008 byly dokončeny investice do CNC souřadnicová vyvrtávačka a CNC dvoukotoučová pila na řezání přesných délek profilů. Jako v každém roce bylo modernizováno počítačové vybavení společnosti a investováno do zlepšení pracovních podmínek ve výrobním závodě v Kaplici. V roce 2009 se nejvíce investovalo na pořízení moderních tvářecích technologií, které zvýšily kapacitu vlastní výroby dílů a dále technologií pro zvýšení kapacity, modernizace a automatizace montáže.

Vybranou investicí pro zhodnocení byl vysekávací lis Traumatic pořízený v roce 2005. Kapitálové výdaje byly vynaloženy ve výši 24 961 054 Kč.

Hodnocení efektivnosti investice přineslo pozitivní výsledky. Ukazatele efektivnosti ukazují, že realizace této investice do vysekávacího lisu je pro společnost výhodná. Čistá současná hodnota vykazuje kladnou hodnotu ve výši 3 145 109 Kč a zajistí podniku růst jeho tržní hodnoty. Vnitřní výnosové procento 20,2 % je vyšší než požadovaná diskontní sazba a index rentability ČSH vykazuje hodnotu vyšší než jedna. Investice se tedy společnosti vyplatí a rozhodnutí o jejím přijetí bylo správné.

9 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo posouzení majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku a na základě toho provést analýzu investiční činnosti podniku.

Zajištění prosperity a úspěšného rozvoje v chladírenském odvětví není jednoduchou záležitostí. Jedním z významných předpokladů dosažení rozvoje je důkladná analýza podnikového majetku. Díky této analýze může podnik zjistit, v jaké situaci se nachází a co způsobuje případnou neefektivnost. V této oblasti je nejvýznamnější částí podnikového majetku dlouhodobý hmotný majetek a jeho aktivní složka movité věci a soubory movitých věcí. Vyhodnocení vybavenosti a využití dlouhodobého majetku přineslo velice příznivé výsledky, které vypovídají o dobrém hospodaření společnosti s majetkem. Prostřednictvím investic je dlouhodobý hmotný majetek neustále obměňován.

Investiční rozhodování patří k nejdůležitějším a nejsložitějším rozhodnutím v podniku, protože jde o rozhodování o budoucím vývoji podniku a jeho efektivnosti. Hodnocení investic je velmi náročné na znalost interních a externích podmínek, za kterých se investice uskutečňuje a ve kterých bude působit. Dobré rozhodnutí vede k rozvoji podniku, špatné může končit úpadkem.

I když investiční rizika jsou velmi značná, každý podnik, který chce v tržní ekonomice uspět a dále se rozvíjet, musí tato rizika přijmout a investiční činnosti věnovat velkou pozornost.

SUMMARY

The aim of this thesis was to assess property company structure with a focus on amenities, the level, structure and use, with an eye to long- time assets and based on an analysis of the investment business.

Ensuring prosperity and successful development in the cold is not a simple matter. One of the important prerequisites to achieve the development is a through analysis of corporate assets. With this analysis, an enterprise can, in what situation is and what the possible causes inefficiency. In this area the most important part of corporate assets is long- time tangible property and its part personal chattels and a set of personalities. Evaluation of facilities and utilization of fixed assets has brought very positive results, which show good property management of company with asset. Through investments are long – time tangible assets is constantly varied.

Investment decisions are among the most important and most difficult decisions in business, because it is a decision on the future development of the company and its effectiveness. Evaluation of investment is very demanding on the knowledge of internal and external conditions under which the investment is made and where to act. Good decisions lead to the development of business, resulting in poor may decline.

Although the investment risks are very significant, every company that want to market economy to flourish and further develop, they must accept these risks and investments to pay close attention.

10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

BUSINESS CENTER. *Obchodní zákoník* [online], 2011. [cit. 13. 01. 2011].

Dostupný z WWW: < <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx> >

FOTR, J. *Podnikatelský plán a investiční rozhodování*. Praha: Grada Publishing, 1995.

ISBN 80-85623-20-X

FOTR, J., SOUČEK, I. *Podnikatelský záměr a investiční rozhodování*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0939-2

KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Manažerské finance*. Praha: C. H. Beck, 2004.

ISBN 80-7179-802-9

KRUTINA, V., NOVOTNÁ, M. *Ekonomika podniku*. České Budějovice: EF JU, 2009

ISBN 80-7040-732-8

MAKOVEC, J., POLÍVKA, M. *Hospodaření výrobním zařízením*. Praha: SNTL, 1987

NĚMEC, V. *Řízení a ekonomika firmy*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-613-7

SYNEK, M. *Ekonomika a řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 1997.

ISBN 80-7079-273-6

VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-019

VALOUCH, I. *Účetní a daňové odpisy 2010*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010

ISBN 978-80-247-3201-5

WÖHE, G. *Úvod do podnikového hospodářství*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995.

ISBN 80-7179-014-1